

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertanta/disertantky:	Mgr. Aneta Průšová
Téma práce:	Postavení a činnost zástupců zaměstnanců v pracovněprávních vztazích
Rozsah práce:	486.152 znaků (včetně mezer)
Datum odevzdání práce:	1. 7. 2023 (dle textu práce)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Předložená disertační práce tématicky směřuje do důležité oblasti role kolektivních pracovněprávních vztahů, konkrétně problematiky reprezentantů zaměstnanců, resp. jejich vzájemných práv a povinností. Věnuje se tedy zdánlivě obecnému (a mnohokrát již zpracovanému) tématu, které je však zpracováno způsobem originálním, kde hlavním cílem není pouze analýza postavení a jednotlivých rolí zástupců zaměstnanců v rámci českého právního řádu, ale také podrobná analýza a vzájemné porovnání většiny podstatných aspektů tohoto fenoménu, včetně např. rozsahu oprávnění těchto zástupců, resp. kvality jejich postavení při prosazování hospodářských a sociálních zájmů zaměstnanců, aj.

Práce samotná je tak pozoruhodná zejména zvoleným přístupem k tématu, kde je nutno zmínit mimo jiné komparativní (resp. s prvky komparatistiky) srovnání německé úpravy a empirický přístup disertantky spočívající v provedení dotazníkového šetření, jehož cílem je zjištění aktuálního postoje české veřejnosti k zástupcům zaměstnanců; vyhodnocení tohoto výzkumu je provedeno v páté kapitole této disertační práce.

Volbu tématu disertační práce i samotného přístupu k němu tak lze z pohledu oponenta považovat za vhodnou, neboť důsledná analýza a pozorování vzájemného postavení účastníků kolektivních pracovněprávních vztahů představuje určitou reflexi jednoho z klíčových parametrů určujícím kvalitu fungování těchto specifických vztahů.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Pokud jde o náročnost tématu, tak lze usuzovat, že zvolený způsob zpracování tématu z oblasti kolektivního pracovního práva, které disertantka zvolila, je tématem nesporně aktuálním a k odpovědnému zpracování nesnadným, a to jednak proto, že nejde o téma obvyklé a v běžných právních vztazích přístupné (k účelu analýzy tohoto typu), a dále proto, že význam i samotná obtížnost analýzy postavení zástupců zaměstnanců vyplývá mimo jiné i z toho, že se lze stále setkávat s podceňováním tohoto tématu a dokonce s odmítáním tohoto vztahu jako svého druhu sociálního partnerství jako pozůstatku minulých pořádků. Analýza celého spektra vzájemných práv a povinností zástupců zaměstnanců je tak způsobilá (zejména v teoretické rovině) vyplnit určitou mezeru v této výšeči pracovněprávních vztahů, a to zejména proto, že je zpracování tohoto tématu pro obor pracovního práva přínosné, a to tím spíše, že disertantka využila i některých komparujících a empirických metod (viz níže), které následně sama vyhodnocuje (na str. 133 a násl.) a blíže rozvádí.

V tomto ohledu tak předložená práce představuje soubor aktuálních teoretických i praktických otázek, včetně samotných postojů české veřejnosti; jde o problematiku, která dosud nebyla v tomto rozsahu a tímto způsobem komplexně zpracována, což nepochybně také přispívá ke zvýšené náročnosti tématu. Z tohoto hlediska téma práce koresponduje se současnými právně

interpretačními a aplikačními potřebami, může navíc v budoucnu přispět, kromě jiného, k formování budoucí praxe, ať již odborové, právní, legislativní či jiné.

3. Formální a systematické členění práce

Struktura práce je koncipována logicky, přehledně a především věcně, současně se jeví jako dostatečně podrobná a s ohledem na roztržitost tématu také přehledná. V tomto případě se s ohledem na široké spektrum srovnávaných práv a povinností a jejich vzájemných interakcí, postavení nejedná o banální a nedůležité konstatování, ale o jednu z předností práce.

Samotná práce se strukturována do pěti tematicky oddělených a samostatných částí, kterým předchází stručný úvod. Těchto pět nosných částí pak doprovází závěrečná část, následovaná různými inventárními soupisy (seznam zkratk, seznam použitých zdrojů a abstrakt v českém a anglickém jazyce. Práce rovněž obsahuje graficky zpracovanou přílohu (vyhodnocení dotazníku vyplývajícího z provedeného průzkumu) a dílo korunuje vnitřně strukturovaný závěr.

První část (str. 1-11) práce představuje určité terminologické uchopení práce, neboť se primárně zabývá vymezením pojmu „zástupci zaměstnanců“, kde vymezuje jak jeho obsah, tak i samotný význam, současně se zabývá širší otázkou postavení zástupců zaměstnanců jakožto účastníků kolektivního pracovního práva včetně definování samotného kolektivního pracovního práva v ČR. Druhá část (str. 12-21) práce analyzuje základní zdroje právní úpravy zástupců zaměstnanců, a to jak na národní, mezinárodní a evropské úrovni. Stranou nezůstávají také relevantní úmluvy Mezinárodní organizace práce, obsahující klíčová východiska pro předmět práce. Třetí část práce (str. 23-84) představuje klíčovou (nosnou) část práce, je věnována široké problematice právního postavení zástupců zaměstnanců a identifikaci rozdílů mezi zástupci zaměstnanců s ohledem na jejich postavení. Disertantka zde vymezuje klíčové předpoklady, na základě kterých dále zkoumá, resp. srovnává jejich základní atributy. V rámci čtvrté části (str. 88-132) se zabývá vzájemným působením a činnostmi zástupců zaměstnanců u jednoho zaměstnavatele, konkrétně se pak věnuje otázce, zda u zaměstnavatele může současně vykonávat činnost jak více druhů zástupců zaměstnanců, ale i několik stejných zástupců zaměstnanců. V rámci této části si disertantka klade výzkumnou otázku, zda mohou zástupci zaměstnanců působit a vykonávat svoji činnost vedle sebe u jednoho zaměstnavatele, přičemž samotnou odpověď na tuto otázku hledá jednak s ohledem na rozsah a charakter jednotlivých činností, které mohou jednotliví zástupci zaměstnanců vykonávat, a jednak s ohledem na existenci pravidel a zásad, jež musí zástupci zaměstnanců při výkonu svých oprávnění dodržovat. Pátá část práce (str. 133-149) se zabývá problematikou postavení české veřejnosti k zástupcům zaměstnanců. Tato část je doplněna o zajímavý empirický výzkum spočívající v provedení dotazníkového šetření, přičemž následuje také vyhodnocení tohoto výzkumu. Šestá část (str. 134-173) je stručnou komparativní analýzou (resp. přesněji s jejími prvky), obsahuje srovnání některých institutů a aspektů českého kolektivního pracovního práva s německou právní úpravou. Po pěti nosných částech obsahuje práce část poslední – závěrečná (str. 174-179), která obsahuje shrnutí poznatků z předchozích částí, jakož i související diskusi vyplývající ze vzájemného propojení dílčích závěrů všech těchto kapitol. Závěr se mi jeví jako argumentačně přesvědčivý a obsahující dostatečně zobecňující shrnutí, kde disertantka zobecnila dosažené poznatky, případně navrhla postupy a směry dalšího bádání týkající se tématu práce.

Ze shora popsané struktury práce je zřejmá šíře, v níž se disertantka tématu věnuje, jakož i její odpovědný přístup k tématu práce, včetně její snahy uchopit téma pokud možno empiricky a částečně komparativně, tedy relativně komplexně. Práce se zdá v tomto ohledu na první pohled vyčerpávající, o čemž svědčí i samotný rozsah textu. Práce tak jako celek působí kompaktně a

současně je z jejího obsahu patrné, jak dobře má disertantka jednotlivá témata promyšlená a jak precizně volí jejich pořadí, strukturu a v zásadě i výslednou argumentaci.

4. Vyjádření k práci

Z toho, co bylo o práci řečeno výše, vyplývá, že zpracováním předložené disertační práce disertantka prokázala snahu o komplexní posouzení zvolené problematiky, a to jak pokud jde o vyslovení vlastních původních výsledků bádání, tak nemalé schopnosti na poli samostatné činnosti v oblasti výzkumné činnosti. V obecné rovině lze tak konstatovat, že disertantka osvědčila systematický, logický a zejména komparující přístup, včetně práce se zahraniční právní úpravou, čímž doložila, že si osvojila základní vědecké metody práce a že se naučila správně využívat základní interpretační metody a postupy. Téma samotné je navíc zpracováno podrobně v rozsahu převyšujících 219 stran autorského textu (celkově), tedy do relativně velké hloubky. O tom ostatně svědčí již poznámkový aparát práce, který čítá celkem 466 poznámek pod čarou (na výše uvedených 179 stranách vlastního autorského narativního textu). Dále je třeba kladně hodnotit snahu disertantky vnímat dané téma také optikou jiného přístupů (Německo) i zcela praktických poznatků vyplývajících z jiného pojetí disertantkou analyzovaných právních institutů, resp. vztahů ve zvolené oblasti. Tomu logicky odpovídá i důkladná práce se zahraniční literaturou a zdroji, kterou si disertantka také osvojila na dostatečné úrovni.

Některé autorčiny vyjádření by však zasluhovaly důkladnější komentář i vhléd, např. na str. 9 si disertantka klade otázku, zda by byla zákonná definice „*zaměstnaneckých reprezentantů*“ vůbec možná a zda by byla v praxi využitelná, přičemž už neudává bližší argumenty, případně ani srovnávací kontext. Celkově lze ale jistě konstatovat, že disertantka předložila původní, tématicky zajímavé, a v mnoha ohledech zdařilé zpracované téma, a to jak co do hloubky zpracování, tak i samotného metodologického přístupu, resp. způsobu použití relevantních vědeckých metod.

Lze tedy uzavřít, že disertantka předložila práci, která je reprezentativním odrazem již dostatečně zformované vědecké osobnosti, která prokazuje schopnost a připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu a další samostatné tvorbě. S ohledem na tyto skutečnosti předloženou práci k obhajobě jednoznačně doporučuji.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Vytčené cíle práce disertantka splnila. Její dílčí závěry k jednotlivým částem práce lze nalézt v samotném textu práce.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Kontrola shod byla provedená v systémech Theses a Turnitit. Theses vyhodnotil u disertační práce maximální podobnost 2 % a Turnitin vyhodnotil celkové procento podobnosti 19 %. V obou případech jde o podobnost obvyklou (u systému These spíše nezvykle malou) u právních textů z oblasti pozitivního práva, kde je pracováno s textem veřejně dostupných dat (právních předpisů, judikátů, aj.). Disertační práce obsahuje dle názoru oponenta původní výsledky a originální zpracování ucelené části problematiky, a to na úrovni, která odpovídá očekávanému publikačnímu standardu.

Logická stavba práce	Dle názoru oponenta lze logickou stavbu a strukturu práce považovat za zdařilou, neboť zachycuje plně a v logických návaznostech celou disertantskou zpracovávanou materií.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Disertantka pracuje se zdroji řádně a na citovanou literaturu průběžně odkazuje, z rozsahu i pojetí práce je navíc zjevné, že disertantka při zpracování tématu postupovala samostatně. Z předložené práce je pak rovněž patrné, že disertantka vynaložila na její zpracování nemalé úsilí, včetně přípravy a studia zahraniční literatury a judikatury, včetně klíčových případů týkajících se práce.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Disertantka téma zvolené v názvu disertační práce zpracovala způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu (k podrobnosti zpracování viz výše). V tomto kontextu tak lze současně konstatovat, že disertantka zvolené téma vyčerpala dostatečně. Nutno rovněž ocenit i výzkumné otázky, resp. hypotézy, která si disertantka u jednotlivých částí práce klade, stejně tak i argumentaci u závěry, ke kterým v práci dochází.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Formální i grafická úroveň práce je na standardní úrovni, odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je na poměrně solidní úrovni. Celkově se práce velmi dobře čte, text má svou dynamiku a je dobře srozumitelný.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

- 1) Definujte pojmy sociální partnerství, sociální dialog a kolektivní spory, vymezte jejich obsah a subjekty, které je realizují.
- 2) Srovnajte české rady zaměstnanců s německými podnikovými radami, vymezte možné praktické dopady vyplývající z rozdílu spočívajících v absenci právní osobnosti.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.

V Praze dne 27. listopadu 2023

oponent